

Danske søfolk 1939 – 1945.

I 2005 fejrede vi her i Danmark afslutningen på 2. Verdenskrig. I tiden fra krigsudbruddet i 1939 til den tyske besættelse af Danmark, den 9. april 1940, mistede næsten 400 danske søfolk livet på Nord-søen, som følge af tyske krigshandlinger.

I alt blev 29 danske skibe sænket i neutralitetsperioden – 25 blev torpederet af tyske ubåde og 4 blev minesprængt. Kendskabet til denne del af historien er ikke udbredt.

Da Danmark den 9. april blev besat af tyske tropper, kom det ikke som en overraskelse for de danske rederier, og de havde derfor allerede planlagt, hvad der skulle ske med deres skibe.

Planen var, at skibene hurtigst muligt skulle søge mod neutral havn og der afvente nærmere ordre. Nogle kaptajner valgte dog at ignorere denne ordre, og sejlede til neutral allieret havn.

Den danske handelsflåde blev delt ved besættelsen. En tredjedel af handelsflåden var i dansk havn og to tredjedele var ude på langfart. Her var hen imod 6.500 danske søfolk ombord, og langt de fleste blev efterhånden indrulleret i den allierede tjeneste – enten på britiske skibe eller da USA gik ind i krigen, på amerikanske skibe.

De første år sejledes under fremmed flag, men fra slutningen af 1943 fik de skibe, som havde ført britisk flag, atter tilladelse til at hejse Dannebrog.

Af de mange danske søfolk som deltog i krigen ude og hjemme, var der flere end 2000 der satte livet til på havet, heraf flere fra Fanø.

Tallet omfatter også de flere end 400 danske fiskere, der mistede livet i hjemlige farvande under udførelsen af deres arbejde.

Da Danmark ikke bidrog militært til den allierede invasion af det tysk-besatte europæiske kontinent, har det officielle Danmark ikke været part i de mindehøjtideligheder i forbindelse med selve landgangen den 6. juni 1944. Omkring 800 danske søfolk i allieret tjeneste deltog på danske, engelske og amerikanske transport-skibe i den store operation. Langt de fleste overlevede, og de har efterfølgende kunnet berette om det betydelige bidrag, som de danske søfolk ydede ved den lejlighed.

De danske søfolks indsats havde bevågenhed, og den britiske konge, Kong Georg VI var opmærksom på den danske indsats, da han i november 1944 i underhuset takkede alle, der havde bidraget til invasionen i Normandiet, blandt andet med ordene; ”Alt dette kunne ikke være gennemført uden den strålende tapperhed, som er udvist af vore søfolk og af dem fra de allierede nationer og fra Danmark”.

Mange af de danske søfolk afmønstrede den hyre de havde, og tog først mulige skib hjem til Danmark og til familien, som i mange tilfælde havde levet i uvished om deres kæres skæbne siden 9. april 1940.

De danske søfolks hjemkomst vakte ikke stor officiel opmærksomhed, hvilket primært kan tilskrives, at de kom hjem successivt – nogle kom først mange måneder efter befrielsen.

PH